

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

12 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Ion Guzun, Liliana Catan, Iurie Diaconu,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți Pasat Liliana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 noiembrie 2015, în cauza penală în privința lui

Prisăcari Corneliu Constantin,

născut la 30 iulie 1975, originar și domiciliat în s. Climăuți, r-nul Dondușeni

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 01 aprilie 2013 - pînă la 25 aprilie 2014 (instanța de fond);

2. de la 16 mai 2014 - pînă la 25 noiembrie 2015 (instanța de apel);

3. de la 12 februarie 2016 - pînă la 12 iulie 2016 (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Dondușeni din 25 aprilie 2014, Prisăcari Corneliu a fost achitat de sub învinuirea de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost comisă de către inculpat.

2. De către organul de urmărire penală, Prisăcari Corneliu a fost învinuit de faptul că, la 07 august 2012, aproximativ la 02³⁰, aflîndu-se în apropierea barului „Iarna” situat în or. Dondușeni, str. Comarov, în rezultatul unor relații ostile, avînd scopul de a-i cauza vătămări corporale cet. Grigoriu Valentin, intenționat i-a aplicat o lovitură cu un cric metalic peste cap, cauzîndu-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 242 „A” din 12 noiembrie 2012, vătămări corporale grave, periculoase pentru viață.

3. Sentința în cauză a fost contestată cu apel de către procuror, care a

solicitat, casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare conform învinuirii înaintate la 3 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis. Admiterea în principiu a acțiunii civile înaintate de partea vătămată, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

În argumentarea soluției solicitate, procurorul a invocat că instanța de fond incorect a apreciat probele administrate, deoarece partea acuzării a prezentat suficiente probe, care în opinia acestuia, confirmă vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii imputate, acestea nefiind apreciate de instanță la justa lor valoare, și anume: declarațiile părții vătămate, martorilor Colesnic N., Drelea D., Pînzari Iu. și Duca A. și alte probe care au fost puse la baza învinuirii și, neîntemeiat a adoptat o sentință de achitare.

- avocatul Grigoriu Gh. în numele părții vătămate, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare, argumentînd următoarele:

- organul de urmărire penală a investigat cauza cu grave abateri de la legislația procesual penală, nefiind efectuate un șir de acțiuni de urmărire penală importante cum ar fi: recunoașterea persoanelor bănuite; confruntarea dintre persoanele bănuite .

- organul de urmărire penală nu a întreprins nici o acțiune împotriva altor persoane bănuite de săvîrșirea infracțiunii, în vederea constatării cine i-a pricinuit părții vătămate leziunile corporale, în afară de Prisăcari C.

- acțiunile inculpatului urmau a fi calificate în baza art. 287 alin. (3) Cod penal;

- în speță cu certitudine s-a stabilit că la acțiunile de maltratare a părții vătămate au participat mai multe persoane, astfel că fapta urma a fi calificată ținînd cont de această circumstanță;

- partea vătămată în plîngerea sa a indicat la sustragerea unor bunuri, în speță însă infracțiunea de jaf nu a fost investigată;

- părții vătămate i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CEDO, or procurorul contrar prevederilor art. 60 pct. 7 Cod de procedură penală, nu a înștiințat partea vătămată despre finisarea urmăririi penale, precum și nu i-a oferit dreptul acestuia de a lua cunoștință cu materialele cauzei, astfel că acesta a fost lipsit de dreptul de a se adresa cu

plîngere împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală judecătorului de instrucție în conformitate cu prevederile art. 313 Cod de procedură penală;

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 noiembrie 2015, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de acuzatorul de stat și avocatul Grigoriu Gh. în numele părții vătămate, cu menținerea sentinței.

5. Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că, prima instanță corect a constatat circumstanțele de fapt și de drept, just a apreciat probele prezentate și a pronunțat o sentință legală și întemeiată.

Astfel, instanța de apel a conchis că partea acuzării nu a prezentat suficiente probe obiective, veridice și concludente ce ar demonstra vinovăția lui Prisăcari C. în săvârșirea infracțiunii imputate și anume că vătămarile corporale depistate la partea vătămate au fost cauzate anume de inculpat.

Colegiul penal a menționat că raportul de expertiză medico-legală nr. 242 "A" din 15.11.2012 nu poate fi admis ca probă, deoarece prin acest raport se confirmă că la partea vătămată au fost depistate careva vătămări corporale, însă nu confirmă că acestea au fost cauzate de Prisăcari C.

Instanța de apel le-a dat o apreciere critică argumentelor invocate de avocatul Gh. Gheorghiu în numele părții vătămate, deoarece acestea se referă cu totul la o altă componentă de infracțiune, or organul de urmărire penală nu a intentat o cauză penală pe faptul sustragerii bunurilor (jaf) și o astfel de învinuire nu a fost obiect al examinării în instanța de fond.

6. Împotriva deciziei instanței de apel, a declarat recurs ordinar acuzatorul de stat care, invocând temeiurile de drept prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6) 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei, pe motiv că instanța nu a dat o apreciere corespunzătoare probelor prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, pripit și greșit au concluzionat despre nevinovăția inculpatului. La fel, a menționat că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor și probelor prezentate, invocate în apel, iar decizia nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

7. Asupra recursului ordinar a depus referință avocatul Grigoriu Gh. în numele părții vătămate, care a solicitat admiterea recursului cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, argumentînd că cauza a fost examinată

în instanța de apel în lipsa sa și a părții vătămate, care au lipsit din motive întemeiate (motiv de boală). Consideră că părții vătămate i-a fost încălcat flagrant dreptul la un proces echitabil .

8. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. art. 427 alin. (1) pct.5),6),12) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță când, cauza a fost judecată în apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția instanței și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art. 417 alin.(1) pct.7) și 8) CPP, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă fondul apelului, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal menționează că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită de avut în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare.

Astfel, instanța de recurs conchide că în cauza dată instanța de apel nu a îndeplinit aceste stricte prevederi ale legii, din sensul căroră rezultă că

nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, fapt ce atrage după sine casarea deciziei contestate.

Potrivit prevederilor art.412 alin.(3) Cod de procedură penală, judecarea apelului se face cu citarea părților și înmînarea copiilor de pe apel.

Din materialele dosarului rezultă că împotriva sentinței instanței de fond a depus apel acuzatorul de stat și avocatul Grigoriu Gh. în numele părții vătămate, cu invocarea motivelor menționate la pct. 3 al prezentei hotărîri, în susținerea cerințelor privind casarea hotărîrii primei instanțe.

Colegiul atestă că, în conformitate cu prevederile art. 60 alin. (1) pct. 15) Cod de procedură penală, partea vătămată are dreptul să participe la judecarea cauzei pe cale ordinară de atac, precum are și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentul cod, iar conform art. 364 Cod de procedură penală, părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.

Conform art. 315 Cod de procedură penală, procurorul, partea vătămată, apărătorul, inculpatul beneficiază de drepturi egale în fața instanței de judecată în ce privește administrarea probelor, participarea la cercetarea acestora și formularea cererilor și demersurilor.

Articolul 24 Cod de procedură penală garantează părților dreptul la un proces contradictoriu și prevede că părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor.

Colegiul remarcă că potrivit prevederilor art. 323 alin.(2) și (3) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în prima instanță și în *instanța de apel* se desfășoară cu participarea părții vătămate, iar în caz de neprezentare motivată a acesteia, instanța, consultînd opiniile părților, decide judecarea cauzei sau amînarea ei în funcție de faptul dacă cauza poate fi judecată în lipsa părții vătămate fără a-i leza drepturile și interesele.

Potrivit procesului verbal al ședinței de judecată al instanței de apel la ședința din 05 noiembrie 2015 (f.d.36-37, vol. III) atît partea vătămată cît și avocatul acestuia nu s-au prezentat.

Soluționînd chestiunea privind posibilitatea examinării cauzei în lipsa persoanelor neprezente la proces, instanța de apel fără a ține cont de opinia procurorului și avocatului inculpatului care au considerat imposibil de a

examina pe motiv că în privința părții vătămate a fost dispusă aducerea silită, iar careva date referitor la executarea acesteia nu au fost prezentate și contrar prevederilor art. 323 alin.(2) și (3) Cod de procedură penală, a dispus examinarea apelurilor declarate în lipsa părții vătămate.

Din conținutul referinței depuse de avocatul Grigoriu Gh. în numele părții vătămate (f.d.70, vol. III) rezultă că la ședința instanței de apel din 25.11.2015 atât partea vătămată cât și avocatul acestuia nu s-au prezentat din motiv de boală, iar avocatul a fost în imposibilitate de a anunța instanța despre motivul neprezentării, deoarece se afla la tratament în staționar (fapt confirmat prin certificatele de concediu medical (f.d.71-72, vol. III)).

Prin urmare, instanța de apel a încălcat prevederile normelor enunțate prin ce a admis o eroare de drept.

Astfel, la judecarea apelului, cauza a fost examinată în lipsa părții vătămate și a avocatului acestuia, care, au fost în imposibilitate de a se prezenta, iar nerespectarea acestei reguli constituie o eroare de drept, care se încadrează în prevederile art. 427 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală.

Din prevederile art. 17 alin. (2) Cod de procedură penală rezultă că instanța judecătorească este obligată să asigure participanților la procesul penal deplină exercitare a drepturilor lor procesuale.

Dispoziția normei date nu a fost respectată de către instanța de apel, dat fiind că judecarea cauzei respective, inclusiv și în baza apelului declarat de partea vătămată, s-a desfășurat în absența acesteia.

Prin urmare, Colegiul conchide că prin examinarea cauzei în lipsa părții vătămate și a avocatului care îi apăra interesele, instanța de apel a încălcat dreptul acestuia la apărare și dreptul la judecare în mod echitabil.

Tot aici, Colegiul ține să menționeze că în apelul declarat de procuror se invocă motivele privind ilegalitatea și netemeinicia hotărîrii atacate prin faptul că instanța pripit a decis asupra soluției adoptate ignorînd probele prezentate în sprijinul învinuirii.

Analizînd decizia contestată prin prisma criticilor formulate de recurent Colegiul lărgit consideră **pripită și superficială motivarea** adusă de instanța de apel pentru susținerea soluției adoptate, unde se invocă:

1. „Din conținutul declarațiilor analizate instanța de apel consideră corectă

poziția instanței de fond privind lipsa probelor ce confirmă vătămarea gravă a lui Grigoriu V. anume de Prisăcari C. ”

Această motivare vine în contradicție cu **declarațiile părții vătămate**, date în carul urmăririi penale și cercetării judecătorești, din care rezultă că a fost lovit de mai multe persoane, inclusiv și de Prisăcari C., a menționat că Iurie l-a lovit cu pumnul, iar când a dorit să fugă cineva dintre persoanele prezente l-a oprit de haină și i-a aplicat o lovitură cu un obiect dur în ceafă în rezultatul căreia și-a pierdut cunoștința (f.d.41, vol. I, 101-111, vol. II), **declarațiilor martorului Drelea D.** din care rezultă că Pînzari C. împreună cu alte persoane i-au aplicat lui Grigoriu V. multiple lovituri, însă nu a putut concretiza în ce regiune a corpului i-au fost aplicate acestea și de către cine pe motiv că și el a fost agresat în acea seară (f.d.70-82, vol. II), **precum și declarațiilor inculpatului** care atît la urmărirea penală cît și în instanța de judecată a recunoscut că i-a aplicat lui Grigoriu V. **o lovitură cu pumnul după cap**, explicînd totodată de ce lovitura a revenit anume în această parte a capului **”s-a primit această lovitură deoarece eu sunt de statură cu mult mai înaltă decît el, și el puțin se aplecase dorind să mă lovească. În urma loviturii Grigoriu V. a căzut la pămînt”** (f.d.111, 200-202, vol. II).

2. **”Nu poate fi reținut nici raportul de expertiză medico-legală nr. 242 „A” din 15.11.2012 în calitate de probă ce confirmă comiterea infracțiunii prevăzute de Prisăcari C., deoarece acesta confirmă doar existența vătămărilor corporale la partea vătămată(...), or din conținutul acestui raport s-a stabilit fractura liniară a osului occipital în urma unei acțiuni cu un obiect contondent, prin mecanism de lovire, pe cînd loviturile aplicate de Prisăcari C. au fost cu pumnul și piciorul, dar nu cu un corp contondent”.**

În acest context Colegiul remarcă că motivarea prin care instanța de apel nu a reținut ca probă ce confirmă vinovăția lui Prisăcari C. raportul de expertiză medico-legală nr. 242 „A” din 15.11.2012 și a respins-o, este prematură, or potrivit literaturii de specialitate sunt considerate **corpuri contondente dure** în dependență de diferite caracteristici ale suprafeței de contact (plană, neregulată, cu suprafața mare sau mică) **pumnul, piciorul, bățele**, etc.

Astfel că concluzia instanței precum că Prisăcari C. i-a aplicat lovituri lui Grigoriu V. cu piciorul și pumnul, dar nu cu un corp contondent este

denaturată, or din concluziile expertului Herescu M. expuse în pct. 6 din raportul de expertiză susmenționat rezultă că: *„Toate leziunile la Grigoriu V. s-au putut produce în rezultatul loviturilor multiple cu pumnii, picioarele sau alte obiecte contondente.”* (f.d.89, vol. I).

Reieșind din aceste motive, Colegiul lărgit constată, că argumentele invocate de procuror în recursul declarat își găsesc reflectare în starea reală a lucrurilor statuate în cauză, inclusiv sub aspectul că judecând apelul, instanța de judecată nu a înlăturat incertitudinile invocate de procuror în apel, ci le-a expus succint, fără a le analiza în ansamblu, coroborându-le cu celelalte probe administrate în cauză, dând prioritate acelor probe care, în viziunea acestei instanțe, demonstrează nevinovăția lui Prisacari C., în detrimentul celor aduse de acuzare.

Astfel, instanța de apel a examinat superficial apelurile declarate, nu a supus verificării probele prezentate în sprijinul învinuirii, nu a apreciat fiecare probă în parte în raport cu motivele procurorului și a avocatului Grigoriu Gh. în numele părții vătămate, adoptând o soluție, pripită și neargumentată la modul convenit, prin ce a comis eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, și anume instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția instanței, iar erorile comise nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece aceasta nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

Încălcările enunțate determină, incontestabil, Colegiul să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță în alt complet de judecători, unde instanța de apel, urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să țină seama de cele expuse în prezenta decizie, să înlătore erorile admise, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apeluri, verificând și apreciind profund probele administrate în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură

penală și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să respecte prevederile art. 414-415, 417 Cod de procedură penală, și să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți Pasat Liliana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 noiembrie 2015, în cauza penală în privința lui *Prisăcari Corneliu Constantin* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, pronunțată integral la 09 august 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecătorii

Constantin Alerguș

Ion Guzun

Liliana Catan

Iurie Diaconu